

SKARABORGS BAROMETER

compassen

KOMMUNRAPPORT
HJO

BAKGRUND

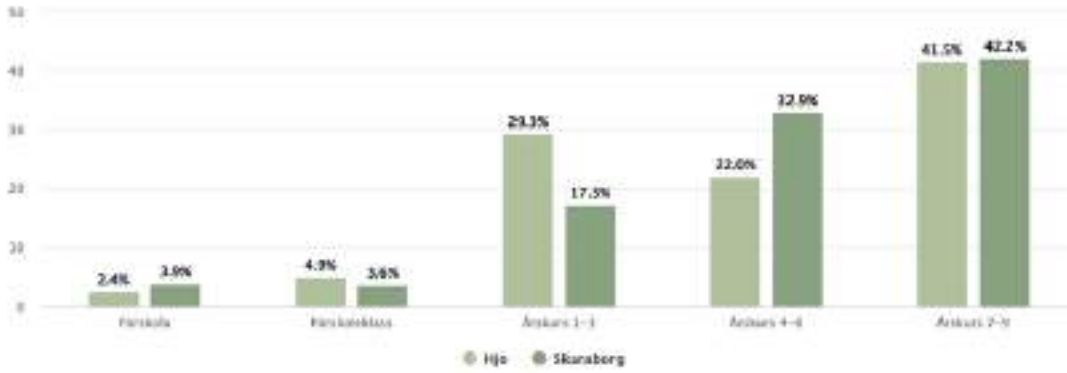
Compassen Skaraborg har i över 20 år regelbundet kartlagt familjer där barn lever med psykisk ohälsa. Uppföljningarna har gett en unik inblick i barns vardag och varit ett viktigt underlag för utveckling av stöd och insatser. Den här undersökningen är den senaste i raden och genomförs inför valet 2026, med ambitionen att ge beslutsfattare ett tydligt och aktuellt kunskapsunderlag om barns livsvillkor i Hjo. Totalt har 1 017 vårdnadshavare i Skaraborg svarat, varav 41 i Hjo.

Vi vill rikta ett särskilt tack till de vårdnadshavare i Hjo som delat med sig av sina erfarenheter. Deras svar ger en konkret och värdefull bild av barns vardag och av hur stödet från olika samhällsaktörer upplevs.

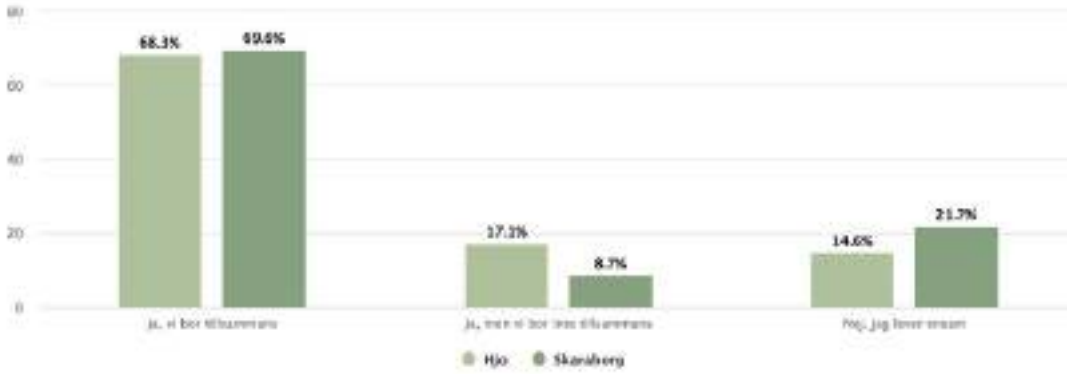
Sammantaget ger resultaten ett nyanserat och lokalt förankrat kunskapsunderlag. Erfarenheterna kan användas för att utveckla och stärka Hjos välfärdstjänster för barn och familjer samt skapa bättre förutsättningar för mer träffsäkra och långsiktiga beslut.

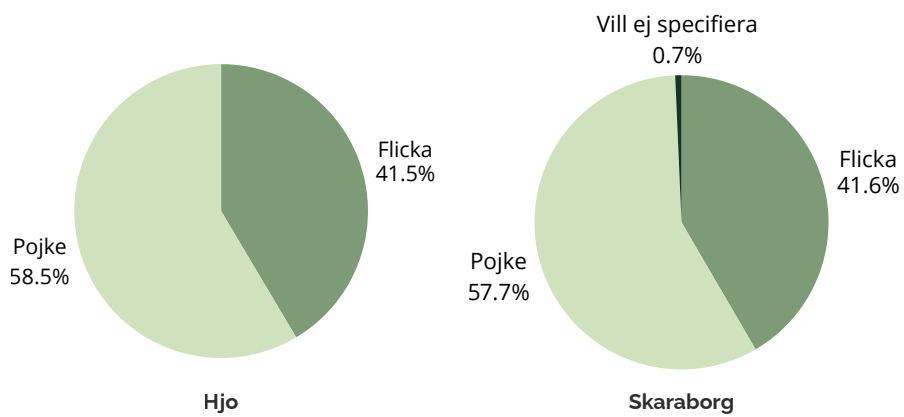
Vilken årskurs går barnet i?

Lever du i en parrelation?

Vad är barnets könsidentitet?

SKOLA

Skolan som livsmiljö

Skolan är en central arena i barns liv för lärande, relationer och känsla av sammanhang. För barn som redan kämpar med psykisk ohälsa kan skolan fungera som en skyddsfaktor – men också som en ytterligare belastning. Resultaten för Hjo visar flera mönster som avviker från Skaraborg i stort och som är viktiga att uppmärksamma.

Skoltrivsel

Skoltrivseln i Hjo ger en blandad bild. De positiva omdömena är lägre än i Skaraborg, samtidigt som de negativa är högre än i Skaraborg. Sammantaget ger det en blandad bild av skoltrivseln i Hjo. Det tyder på att skolmiljön inte upplevs på samma sätt av alla familjer och att trivseln behöver förstås i relation till barnets hela vardag.

Stöd i undervisningen

Samma mönster återkommer i frågan om stödet i undervisningen. Färre vårdnadshavare i Hjo upplever stödet som positivt, medan en större andel anger att det fungerar dåligt eller mycket dåligt jämfört med Skaraborg. Det indikerar att anpassningar och stödinsatser inte fullt ut möter behoven hos alla barn.

Frånvaro

Frånvaro är ett viktigt tecken på hur skolsituationen fungerar för barnet som helhet. När det gäller frånvaro är andelen barn utan längre frånvaro lägre än i Skaraborg, och andelen med långvarig frånvaro är högre än i Skaraborg. Det ger sammantaget en mer skör bild av skolnärvaron i Hjo.

Elevhälsa

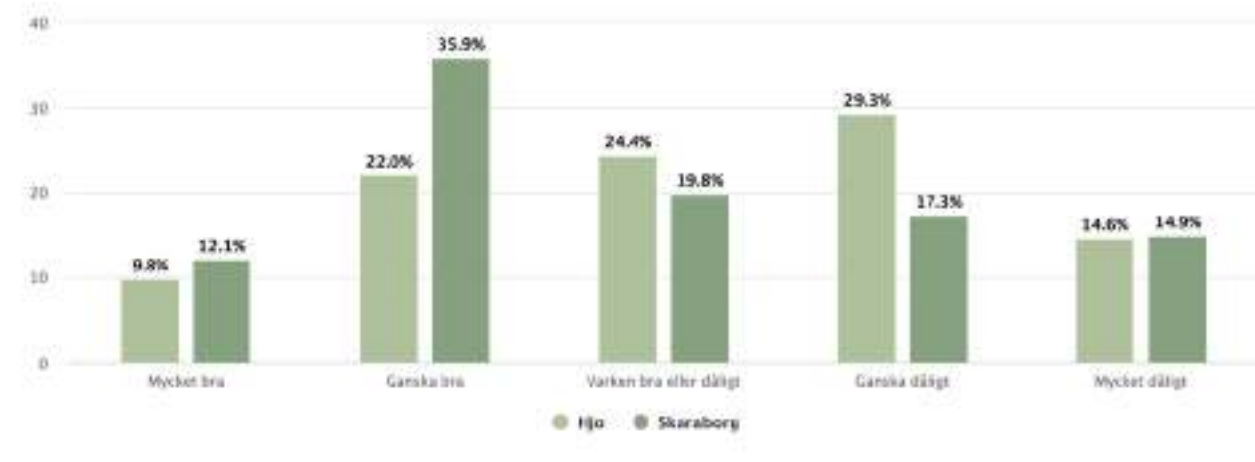
Elevhälsan har en viktig roll när barn behöver stöd för att orka med skoldagen. Andelen där elevhälsan har varit involverad är lägre än i Skaraborg. Bland dem som haft kontakt är nomdömena blandade. Det kan indikera att fler barn riskerar att inte få samordnat stöd i ett tidigt skede.

Samlad bild

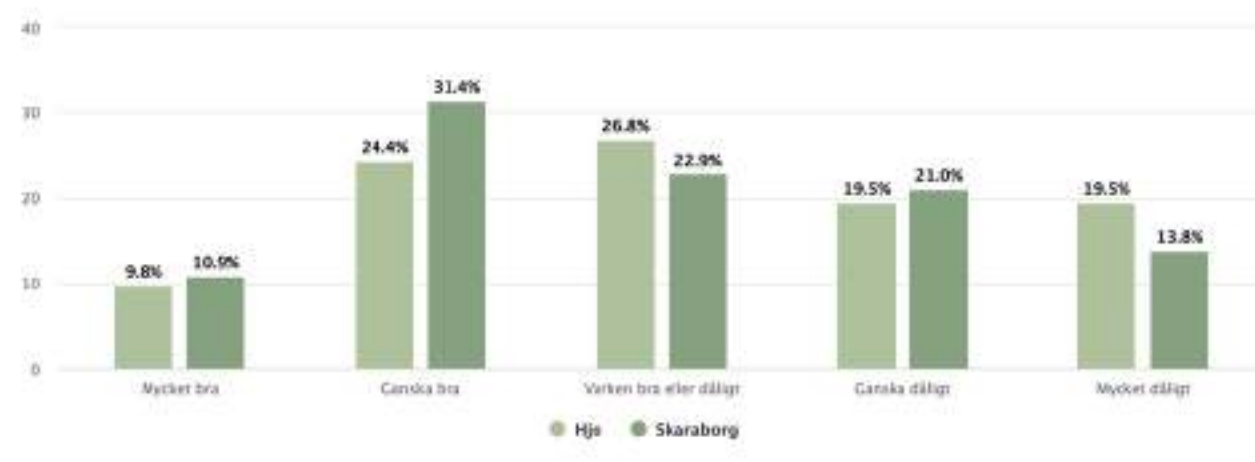
Tillsammans tecknar resultaten en sammanhållen bild:

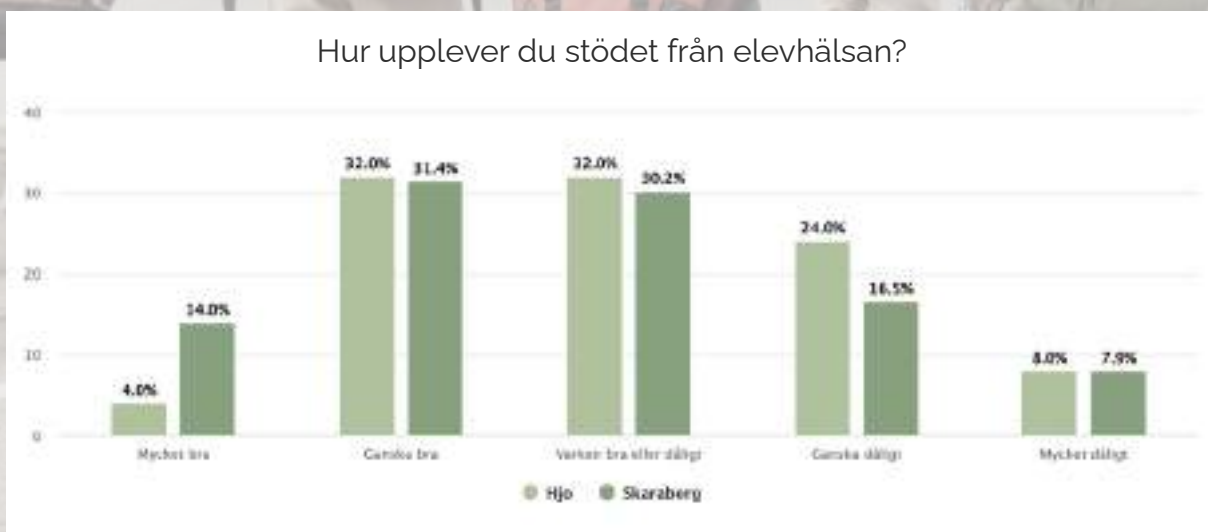
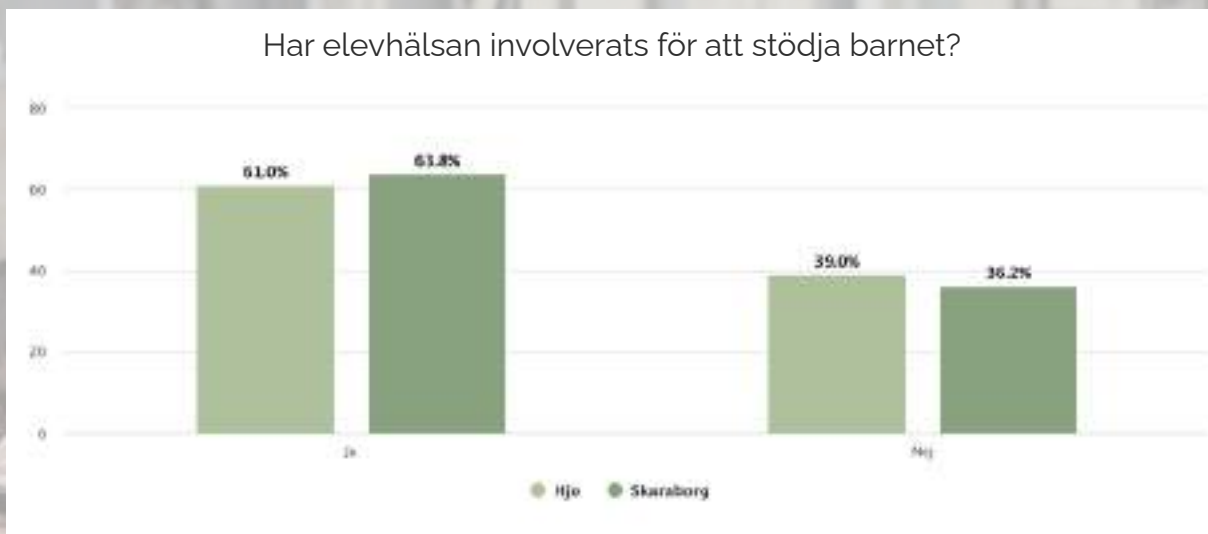
- Sammantaget framträder en mer pressad skolsituation i Hjo än i Skaraborg
- Lägre skoltrivsel jämfört med Skaraborg
- Fler upplever brister i stödet i undervisningen
- Högre andel längre frånvaro
- Mindre positiv bild av elevhälsans stöd

Hur upplever du att ditt barn trivs i skolan?

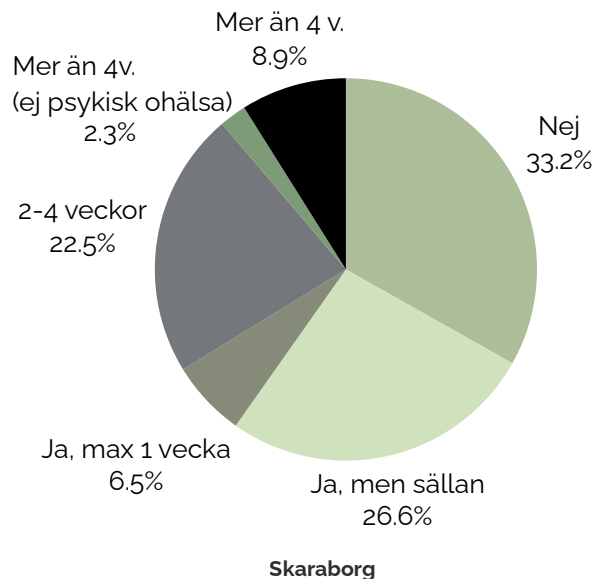
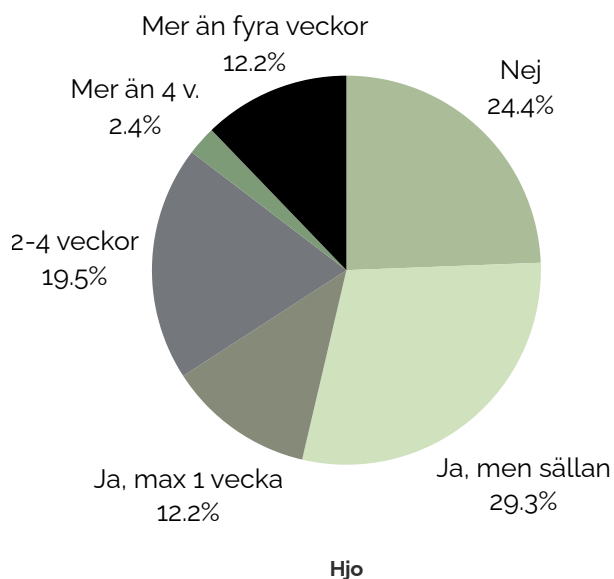

Hur bra fungerar stödet i undervisningen för ditt barn?

Har barnet varit frånvarande av andra skäl än sjukdom eller ledighet de senaste året?

SOCIALTJÄNSTEN

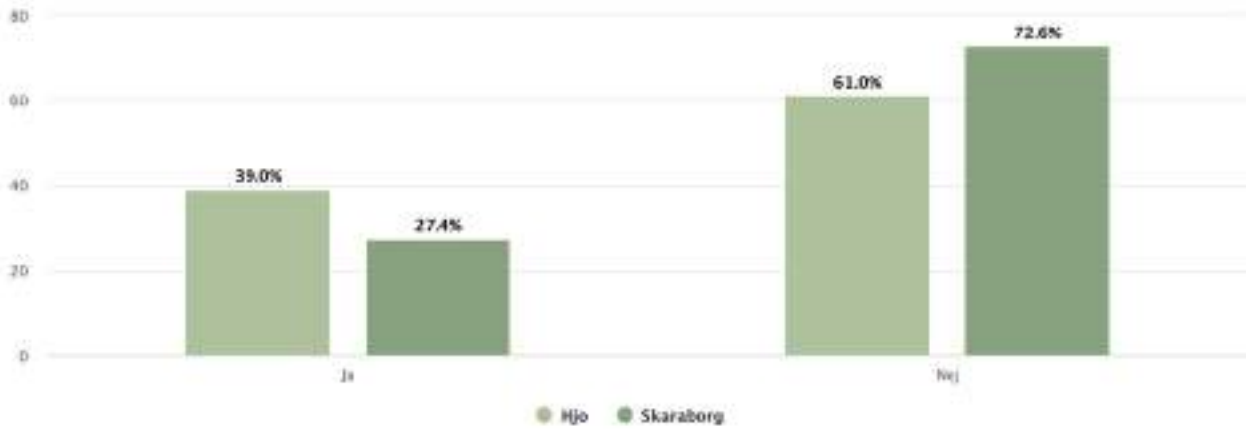
När det gäller socialtjänstens involvering i frågor som rör barnets psykiska ohälsa ligger Hjo något högre än Skaraborg som helhet. Cirka 39 procent uppger att socialtjänsten varit involverad, jämfört med omkring 27 procent i Skaraborg. Det innebär att en större andel familjer i Hjo haft kontakt i dessa frågor.

Bilden av hur stödet upplevs är mer sammansatt. För tolkningen har svaren slagits ihop till positivt ("mycket bra" + "ganska bra"), neutralt och negativt ("ganska dåligt" + "mycket dåligt"). I Hjo är andelen positiva omdömen lägre än i Skaraborg, samtidigt som en större andel beskriver stödet som ganska eller mycket dåligt. En relativt stor grupp placerar sig också i mittenläget. Det tyder på att erfarenheterna av socialtjänstens stöd varierar och att stödet inte upplevs som likvärdigt för alla.

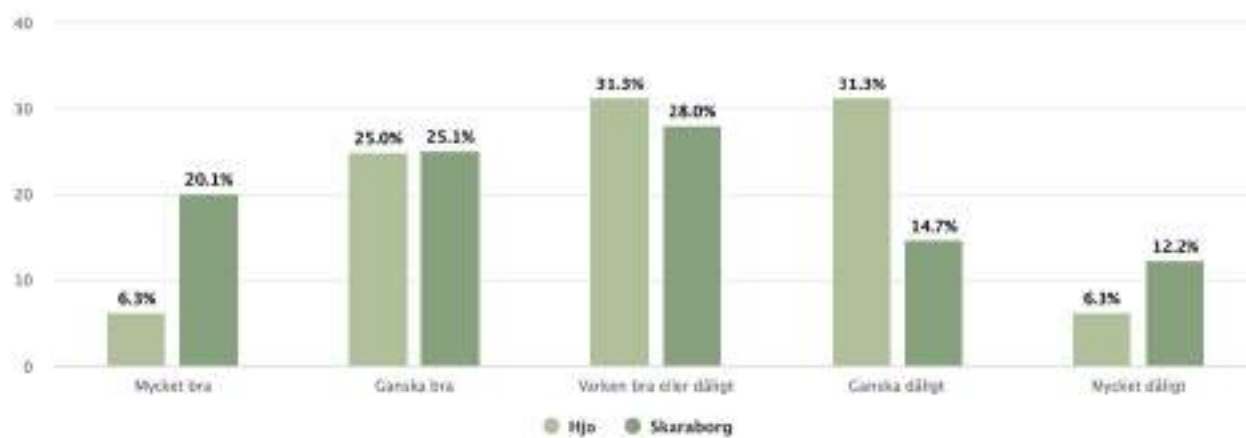
Sammantaget indikerar resultaten att socialtjänsten i Hjo når många familjer, men att kvaliteten i det upplevda stödet kan stärkas. Det väcker frågor om hur tidiga insatser, tillgänglighet och tydlighet i stödet kan utvecklas lokalt.

Har socialtjänsten varit inblandad i frågor som rör barnets psykiska ohälsa?

Hur upplever du stödet från socialtjänsten?

VÅRD CENTRAL

Bland dem som haft kontakt med vårdcentralen är de positiva omdömena lägre än i Skaraborg och de negativa högre än i Skaraborg.

Vårdcentralen är för många familjer den första vägen in till stöd kring barnets psykiska mående. I Hjo visar resultaten att den vägen inte upplevs lika tydligt av alla familjer.

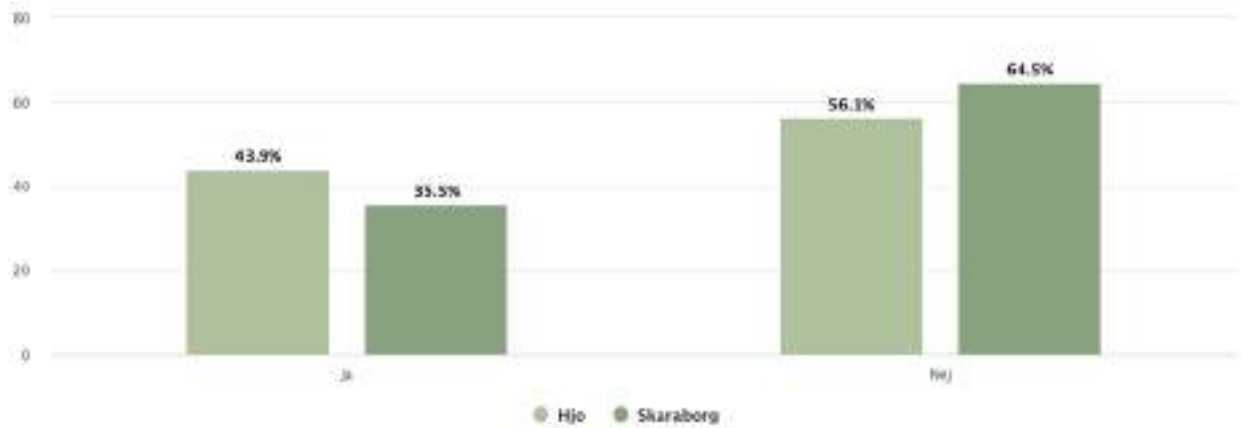
Andelen som uppger att UPH har hjälpt barnet är högre än i Skaraborg, samtidigt som andelen som inte känner till vad UPH är ligger i nivå med Skaraborg. Det visar att det första stödet fungerar olika väl beroende på familjens behov och erfarenheter. UPH är en del av det tidiga stödet inom primärvården och behöver därför vara lätt att förstå och nå.

När omdömena om hjälpen från UPH vägs samman är de positiva bedömningarna högre än i Skaraborg och de negativa lägre än i Skaraborg. Det ger sammantaget en delad bild av det första stödet i Hjo. Sammantaget pekar resultaten på behov av bättre information, större tydlighet och ett mer sammanhållet första stöd kring barnets psykiska mående i Hjo. För Hjo understryker detta hur viktigt det är att det första stödet upplevs som begripligt, tillgängligt och tryggt när familjer söker hjälp.

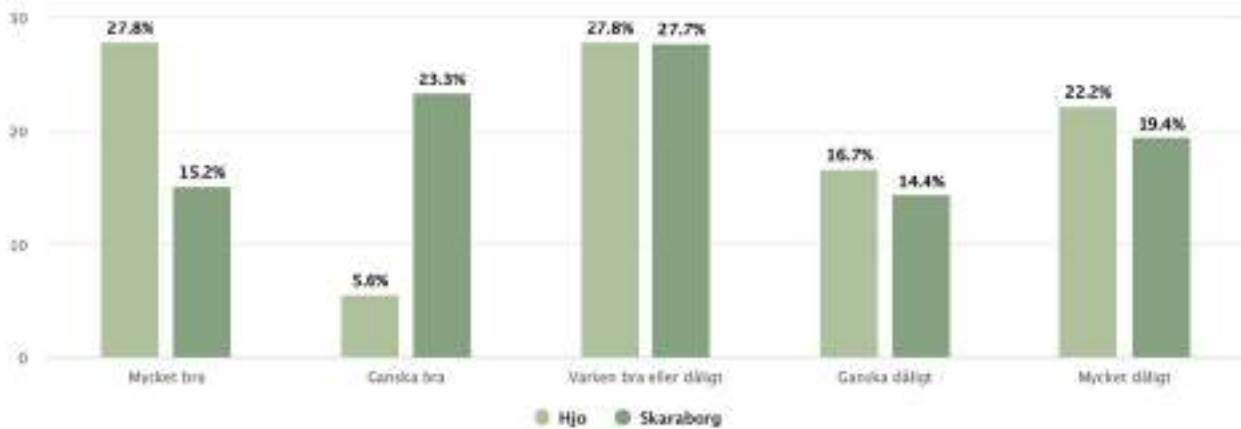

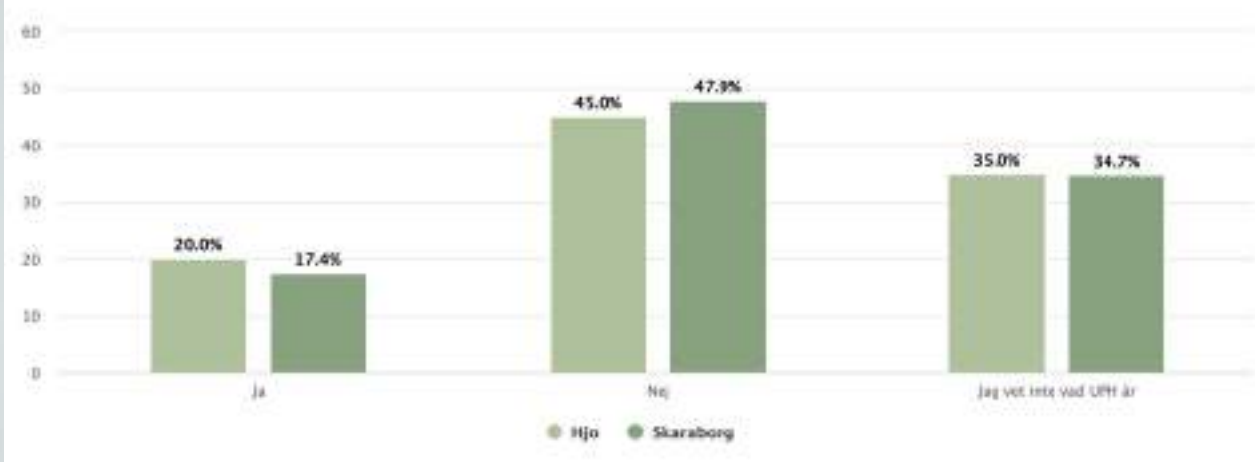
Har du haft kontakt med vårdcentralen kring barnets psykiska ohälsa?

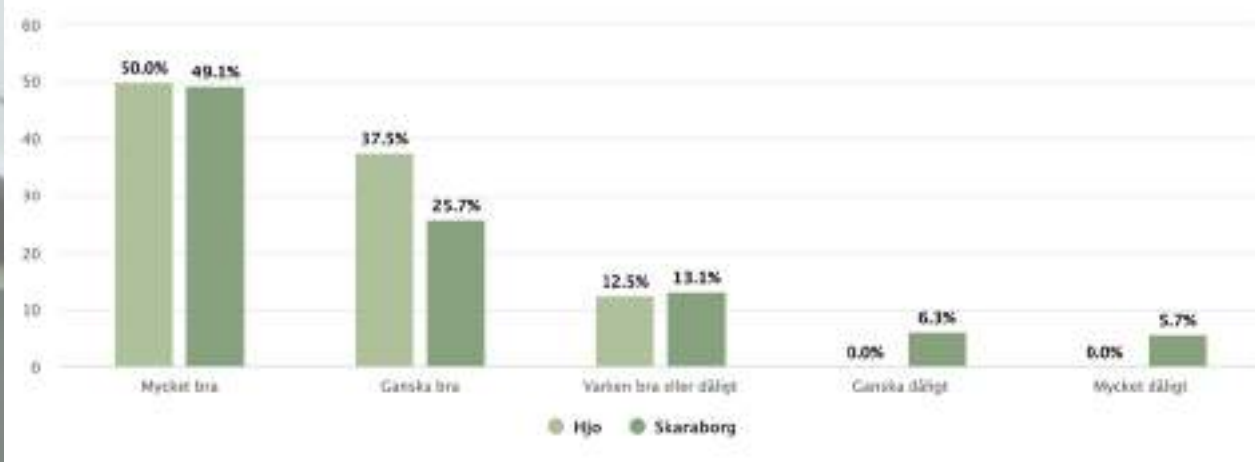
Hur upplevde du stödet från vårdcentralen?

Har Ungas Psykiska Hälsa (UPH) hjälpt barnet?

Hur vill du betygsätta hjälpen från UPH?

BUP

BUP är en avgörande del av stödet för många familjer när barnets psykiska ohälsa kräver specialistinsatser. Andelen som uppger att barnet fått hjälp från BUP är högre än i Skaraborg. Det visar hur stor betydelse tillgången till rätt hjälp har för familjer i Hjo.

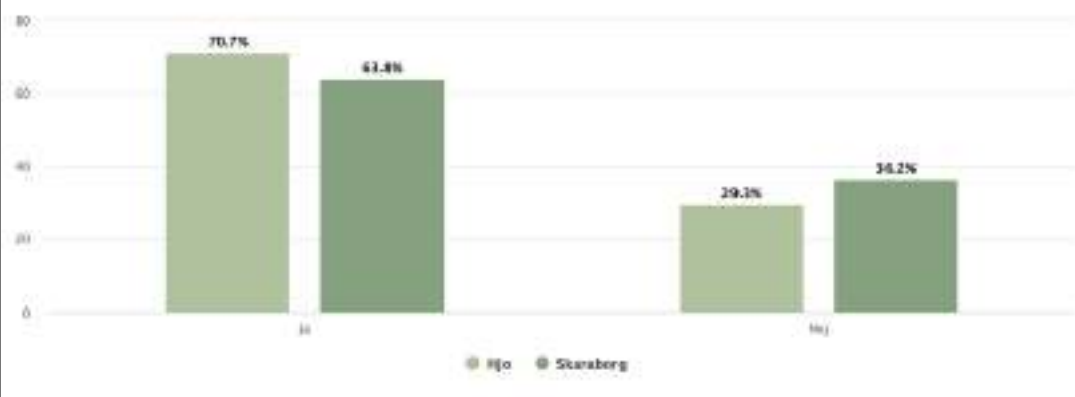
När familjer får kontakt med rätt hjälp kan det göra stor skillnad i vardagen. När omdömena om hjälpen från BUP vägs samman är de positiva bedömningarna högre än i Skaraborg och de negativa lägre än i Skaraborg. Det pekar på att hjälpen fungerar väl för vissa familjer men inte upplevs lika hjälpsam eller förutsägbar av alla.

Det ger sammantaget en övervägande positiv bild av stödet från BUP i Hjo. Det gör frågan om tillgänglighet, tydlighet och kontinuitet central för familjer i Hjo. För Hjo understryker detta behovet av att specialiststödet upplevs som tillgängligt, tydligt och likvärdigt när familjer behöver det som mest.

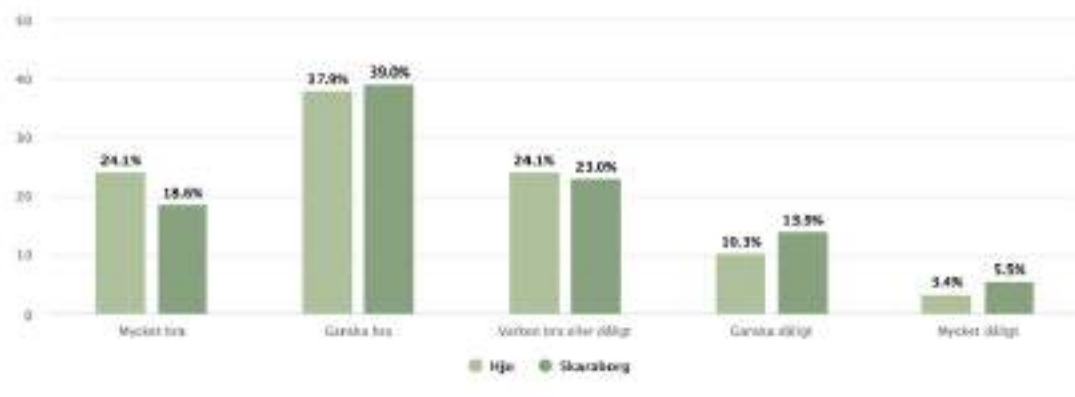

Har Barn-och ungdomspsykiatrin (BUP) hjälpt barnet?

Hur vill du betygsätta hjälpen från BUP?

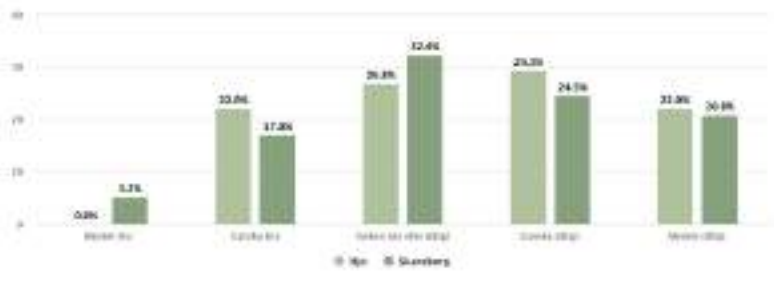

SAMORDNING

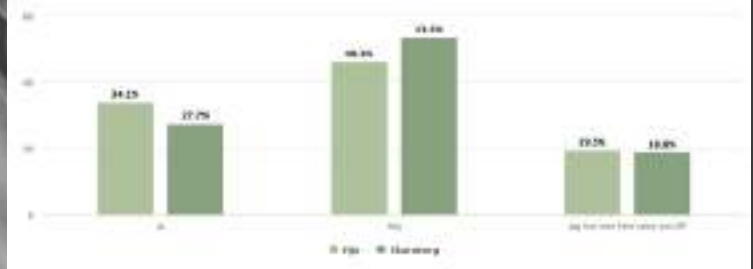
Ill frågan om samarbetet mellan skola, vård och andra aktörer framträder en tydlig osäkerhet i Hjo. När svaren slås samman till positivt ("mycket bra" + "ganska bra"), neutralt och negativt ("ganska dåligt" + "mycket dåligt") är andelen positiva lägre än i Skaraborg. Samtidigt placerar sig en stor andel i det neutrala mittenläget. Det tyder på att samverkan sällan upplevs som en tydlig styrka, utan snarare som otydlig eller otillräcklig.

När det gäller samordnad individuell plan (SIP) ligger Hjo nära Skaraborg i andel som haft en SIP. Samtidigt är det en mindre men tydlig grupp som uppger att de inte känner till vad SIP är. Bland dem som haft en SIP är omdömena mer försiktiga i Hjo. Färre beskriver planen som positiv och fler placerar sig i ett neutralt eller negativt läge.

Hur upplever du samarbetet mellan skola, vård och andra aktörer gällande barnets psykiska ohälsa?

Har ni haft en samordnad individuell plan (SIP) kring barnet?

Sammantaget indikerar resultaten att samordningen runt barnet inte alltid fungerar som en sammanhållen process. Det finns en risk att ansvaret för helheten i praktiken hamnar hos vårdnadshavarna.

Det väcker frågor om tydligare samordningsansvar, gemensamma rutiner och bättre information till familjer.

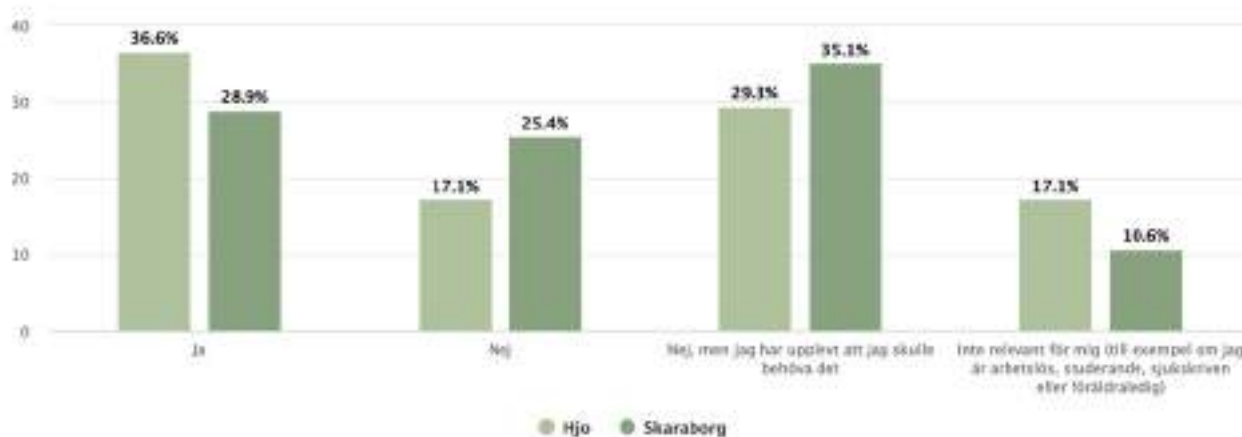
KONSEKVENSER FÖR HELA FAMILJEN

Barnets psykiska ohälsa får tydliga konsekvenser för vårdnadshavares arbetsliv i Hjo. Det pekar på ett latent behov av anpassning som inte alltid omsätts i praktiken. Gruppen som anger inte relevant kan exempelvis bestå av personer som redan står utanför arbetsmarknaden eller som inte haft möjlighet att förändra sin situation.

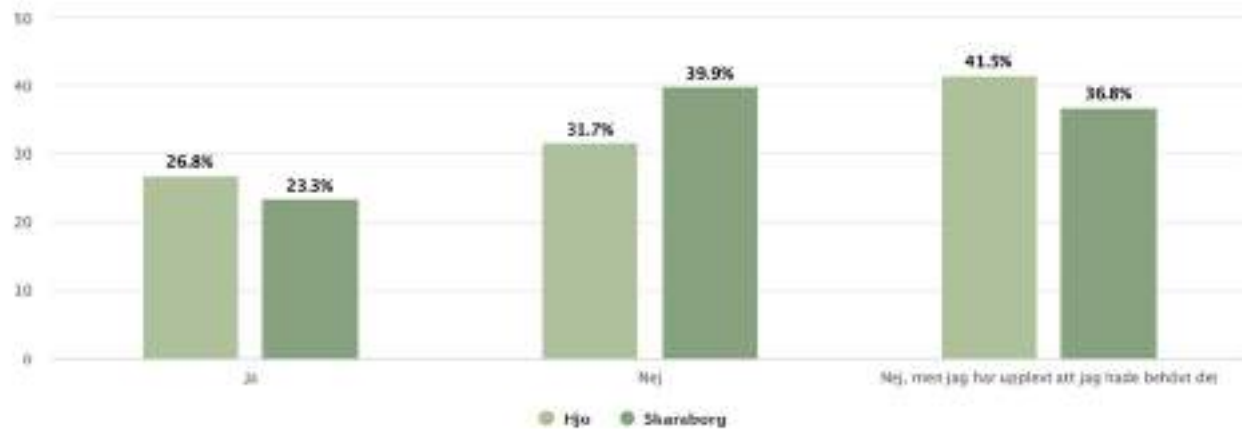
Ett liknande mönster syns i frågan om sjukskrivning på grund av utmattning. Skillnaden mellan faktisk sjukskrivning och upplevt behov tyder på att många fortsätter bära en hög belastning trots påverkan på den egna hälsan. Sammantaget indikerar resultaten att barns psykiska ohälsa påverkar hela familjens livssituation. Arbete och hälsa påverkas över tid, med risk för långvarig belastning. Det understryker behovet av tidiga insatser, avlastning och stöd som omfattar hela familjen.

Barnets psykiska ohälsa påverkar ofta hela familjens vardag, inte minst genom konsekvenser för arbete, ork och återhämtning. Andelen som uppger att de varit sjukskrivna är högre än i Skaraborg. Andelen som uppger att de hade behövt vara sjukskrivna är högre än i Skaraborg. Ett liknande mönster syns i frågan om sjukskrivning kopplad till utmattning.

Har du minskat din arbetstid på grund av barnets psykiska ohälsa?

Har du varit sjukskriven på grund av utmattning relaterad till barnets psykiska ohälsa?

FRAMTID

När vårdnadshavarna i Hjo får frågan hur de känner inför sitt barns framtid ligger bilden nära Skaraborg som helhet. Skillnaderna är små. Det som tydligt framträder är den höga nivån av oro. En klar majoritet anger att de känner sig oroliga eller mycket oroliga inför framtiden, medan andelen som uttrycker tydlig hoppfullhet är låg.

För att tydliggöra mönstret har svaren slagits samman till oro ("orolig" + "mycket orolig"), hopp ("ganska hoppfull" + "mycket hoppfull") och neutralt. I Hjo uppger omkring 85 procent oro, medan en mindre andel uttrycker hopp.

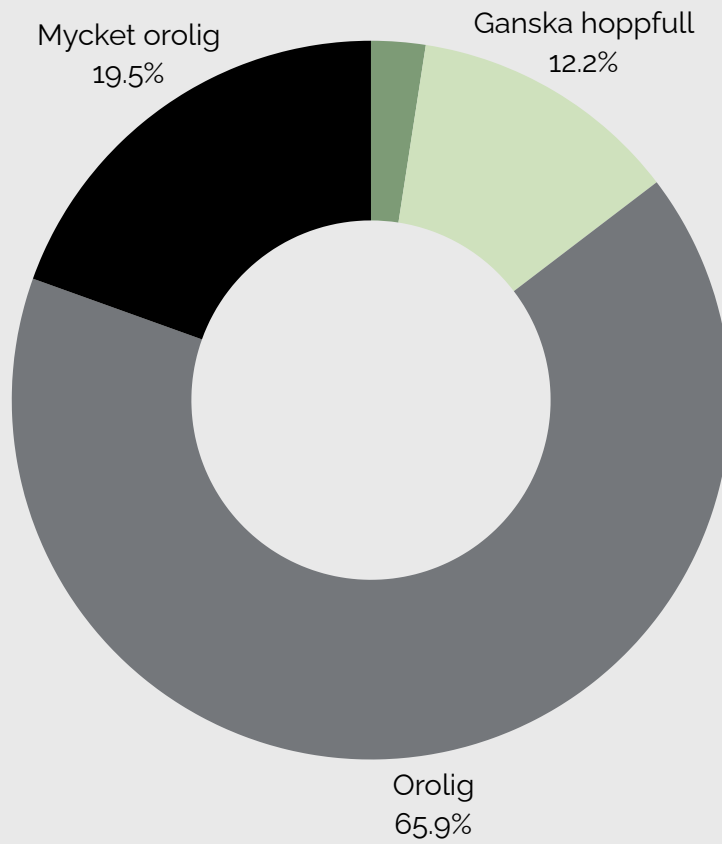
Det visar att framtidstron är begränsad bland många familjer som lever med barnets psykiska ohälsa.

Oro inför framtiden är ett återkommande mönster bland familjer där barn kämpar med sitt mående. Det indikerar en osäkerhet kring om stödet kommer att räcka och om barnet får rätt förutsättningar över tid. För att framtidstro ska kunna växa behöver det finnas tillit till att samhällets stöd fungerar.

Skolan har här en särskilt central roll. Det är i skolans vardag som självkänsla, relationer och framtidsbilder formas. Resultaten i rapporten pekar på att skolans förmåga att möta barns behov är avgörande för både välmående här och nu och för känslan av möjligheter framåt.

HUR KÄNNER DU INFÖR DITT BARNNS FRAMTID?

Compassen har genomfört kartläggningar i alla Skaraborgs kommuner. Den här rapporten bygger på erfarenheter från Hjos invånare kring psykisk ohälsa och samhällets stöd. Compassens brukarpanel i Hjo är en viktig resurs i arbetet med att samla in och förstå hur stödet upplevs i vardagen. Panelen har en unik lokal bild av behov, brister och fungerande lösningar. Hjos brukarpanel står redo att vara en aktiv samverkanspartner för kommunen i arbetet med att utveckla och stärka insatser inom psykisk hälsa.

Läs mer: compassen.se
Kontakt Hjo: hjo@compassen.se